

Asia: VN/12442/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja rikoslain 44 väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleishuomiot hallituksen esityksestä?

Suomen Satamaliitto ry kiittää mahdollisuudesta saada lausua hallituksen esityksestä tartuntatautilain ja rikoslain 44 luvun väliaikaisesta muuttamisesta. Liiton jäsenistöön muodostuu satamanpitoa harjoittavista yhteisöistä, joihin sisältyvät myös matkustajaliikenteen terminaalinpitäjät.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on määritellä ratkaisut, joilla Suomen rajaliikenne voidaan avata kontrolloidusti ja terveysturvallisesti pandemian aikana myös vapaan sisärajaliikenteen vallitessa. Rajavalvonnan päättyessä maahantulon edellytysten varmistamisesta vastaavat terveysviranomaiset muiden, heitä avustavien toimivaltaisten viranomaisten avulla.

Suomi valvoo sisärajaliikennettä voimassa olevan päätöksen mukaan 15.6. saakka. Katsomme, että Suomen on tarpeen avata sisärajaliikenne EU komission linjauksia noudattaen samassa tahdissa muun Euroopan kanssa. Hallituksen esityksessä määritellyt matkustamisen avautumista edesauttavat asiakirjat ovat samoja, jotka sisältyvät Euroopan digitaaliseen covid-todistukseen, joka voidaan ottaa käyttöön jäsenmaissa 1.7.2021.

Meriliikenteessä matkustamisen avaaminen palvelee työpendelöintiä Virosta ja Ruotsista, matkailua Suomeen ja Suomesta, ja siten työllisyyttä ja toimeentuloa sekä liikennetoimialalla että matkailupalveluiden eri osa-alueilla. Avautumisen ajankohdan ennakoiminen on tarpeellisten asiakirjojen ohella aivan keskeistä matkustamiseen liikkeellelähtöön, jos halutaan tukea liikenne- ja matkailupalveluiden toimintaa.

Suomen Satamaliitto ry pitää esitystä yleisesti ottaen oikeansuuntaisena, mutta katsoo että yhteiskunnan avautuminen rokotuskattavuuden antaman suojan noustessa antaa edellytykset tarmokkaaseen, nopeaan ja ajankohdaltaan ennakoituun toimeenpanoon.

Ovatko toimenpiteet riittäviä matkailun terveysturvallisuuden takaamiseksi?

Kansainvälisen risteilyliikenteen alkamisen edellytyksiä ajatellen esityksen sisältämät asiakirjat ovat toimivia askelia eteenpäin. Tieto sisärajaliikenteen palauttamisen ajankohdasta täydentäisi näkymää ja olisivat yhdessä tarvittava viesti varustamoille, jotka tarvitsevat useamman viikon ennakkointiajan voidakseen aloittaa uudelleen vierailut Suomen kohteisiin.

Kansainväliset risteilyvarustamot ovat sopineet yhteisesti toimintansa terveysturvallisuuden ylläpidon toimintamallista. Risteilyaluksia vastaanottavat suomalaiset satamat sekä risteilyvarustamoja edustavat laivameklarit ovat yhdessä määritelleet vastaavan toimintamallin. Mm. HaminaKotka Satama Oy:n suunnitelma terveysturvallisesta toiminnasta kansainvälisten risteilyalusten vierailujen aikana sisältyy hyväksytyyn alueelliseen Kymenlaakson EXIT-suunnitelmaan. Muidenkin suomalaisten satamien toimintamallit risteilyliikenteelle ovat lähtökohtaisesti samanlaisia.

Ovatko ehdotetut toimenpiteet välttämättömiä tartuntataudin leviämisen estämiseksi Suomessa ja terveysturvallisuuden lisäämiseksi rajat ylittävässä liikenteessä?

THL:n seurannan mukaan ulkomailta peräisin olevien tartuntojen määrä on ollut n. 7 % todetuista sairaustapauksista. Liikennesektorilla avaamisella tai sen edelleen pitkittymisellä on suuria vaikutuksia erityisesti liikennöitsijöiden, kuten varustamoiden ja lentoyhtiöiden sekä matkustajaterminaalien pitäjien, kuten satamayhtiöiden ja Finavian toimintaan, joiden kaikkien toimintaan ja talouteen matkustajamäärät vaikuttavat suuresti.

Esitetyillä asiakirjoilla rajanylitystä kontrolloidaan edelleen sisärajaliikenteen alkaessa. Iäkkäiden riskiryhmät ovat jo lähes kokonaan kattavan rokotussuojan piirissä ja Suomeen saatavien rokoteerien juuri noustua aiemmasta muidenkin kattava rokotussuoja etenee ripeästi ryhmäsuojaa kohti. Matkailun ja palveluiden menettelyt ovat turvalliseksi hiottuja voimassa olevien tartuntatautilain vaatimusten pohjalta. Esitetyt toimenpiteet ovat riittävät matkustamisen terveysturvalliseen avaamiseen nopeassa tahdissa.

- **Mille rajanylityspisteille terveydenhuollon henkilökuntaa on resursoitu? (nimet)**
- **Millä aikavälillä terveysviranomaisia on em. rajanylityspisteillä paikalla tällä hetkellä? (tuntia/vrk)**
- **Kuinka paljon terveydenhuollon henkilöresurssia rajanylityspisteille oli huhtikuussa 2021 resursoitu henkilötöyvuosina?**

--

Miltä toimenpide-ehdotukset vaikuttavat Suomen terveydenhuollon kapasiteetin riittävyyden näkökulmasta?

--

Mitä mahdollisuuksia ja ratkaisuvaihtoja on käytettävissä organisaatiossanne tai alueellanne ehdotettujen säännösten toimeenpanoon liittyen?

Matkustajaterminaleja ylläpitävät satamayhtiöt jatkavat toimia, joiden avulla siirtyminen terminaalista alukseen ja päinvastoin voidaan tehdä mahdollisimman sujuvasti ja terveysturvallisesti.

Matkustamisessa tarvittavien asiakirjojen määrä ei toistaiseksi ole vähenemässä, olipa kysymyksessä Euroopan digitaalinen Covid-todistus tai sille vaihtoehtoiset kansallisesti määritelty todistukset. Erilaiset tarkastamista jouduttavat digitaaliset ratkaisut ovat satamaterminaleissa kuitenkin välttämättömiä ajatellen kesäkauden vilkkaamaa matkustamista. Esim. digitaaliset asiakirjat, paperimuotoisia/digitaalisia asiakirjoja lukevat laitteet, Finentry -järjestelmän hyödyntäminen ovat välineitä, joilla sujuvuutta voidaan parantaa. Niiden käyttöönoton tai integroinnin nykyisiin laitteisiin tulisi tapahtua mahdollisimman nopeasti.

Onko esityksessä määritelty tarkoituksenmukaisesti ja perustellusti ne henkilöryhmät, joihin väliaikaisia säännöksiä ei sovellettaisi?

Satamatoiminnan ja meriliikenteen näkökulmasta ehdotettu 16c § 1 momentin kohta 2 on erityisen tärkeä, koska se turvaa yhteiskunnan toiminnan tarvitsemien kuljetusten jatkuvuuden. Maahan saavuttaessa ei Covid-19-testiä edellytetäisi ”kuljetus- ja logistiikka-alalla toimivilta matkustaja- ja tavaraliikenteen kuljettajilta, alusten, ilma-alusten tai junien miehistöiltä heidän työtehtävissään eikä vaihtomiehistöiltä heidän siirtyessä työtehtäviin tai työtehtävistä.”

Suomi on hyväksynyt loppuvuodesta komission tiedonannon (COM(2020) 685 final) liikenteen vihreiden kaistojen päivittämisestä. Sen mukaan Suomi kannattaa ja pitää välttämättöminä kuljetustyöntekijöiden sujuvaa kulkua rajanylityspaikoilla sekä miehistönvaihtojen helpottamista tavoittelevia toimia.

Esitys turvaa em. säännöllisesti ulkomailla käymistä edellyttävää/vuorotyötekevien henkilöstöryhmien liikkumisen vapaasti ilman todistus- ja tarkastusvaatimuksia työtehtävissään, mutta edellyttää testissä käymistä silloinkin kun kotimaassa vietettävä vapaajakso olisi lyhyt. Esitämme, että 16c §:ssä esitetty poikkeusryhmä 2 lisättäisiin 16d §:n poikkeusryhmiin.

Tarnanen-Sariola Kirsti
Suomen Satamaliitto ry